

**Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego
Zespołu Szkół nr 11**

WARSZAWA

Podstawy prawne Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Regulacje prawne wprowadzające doradztwo zawodowe do szkół oraz określające zasady udzielania pomocy w wyborze zawodu, kierunku kształcenia:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004, Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych(Dz. U. z 2013 poz. 199),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach(Dz. U. z 2013 r. poz. 532),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001, Nr 61 poz. 624 z późniejszymi zmianami),
- Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej,
- Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 maja 2004 roku – 9286/04 to najważniejszy jak do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego: „wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.
- Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 przyjęta przez Radę Ministrów 8 lipca 2003 roku jako jeden z priorytetów uznaje „tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwoju zasobów doradczych”.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie standardów usług rynku pracy.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r (z późn. zm.) w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 stycznia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu dokonywania refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu oraz przygotowania zawodowego w miejscu pracy.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2007 r. w sprawie refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów szkoleń oraz wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 6 października 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania zasiłku dla bezrobotnych, dodatku szkoleniowego, stypendium i dodatku aktywizacyjnego.
- Nowelizacja Ustawy z dnia 1 lutego 2009 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 6, poz. 33) mówiąca o : zwiększeniu zakresu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i ich motywacji do uczestnictwa w działaniach aktywizujących, zintegrowaniu działań powiatowych urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej, ograniczeniu zbędnych procedur biurokratycznych związanych z obsługą klientów urzędów pracy, a także o usprawnieniu komunikacji z klientami, ułatwianiu działania agencji zatrudnienia, w tym agencji zatrudnienia z państw członkowskich Unii Europejskiej oraz o zmianach w zakresie gospodarowania Funduszem Pracy.

Zadania i cele Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Technikum nr 20

Wewnętrznskolny System Doradztwa Zawodowego funkcjonujący w Technikum nr 20 jako ogół skoordynowanych działań podejmowanych przez społeczność szkolną ma na celu przygotować uczniów bezpośrednio do wyboru zawodu poprzez dostarczanie uczniom treści i umiejętności służących poznaniu własnej osoby oraz własnych predyspozycji zawodowych. Pośrednio do zaplanowania własnej kariery edukacyjno – zawodowej poprzez fachową analizę rynku pracy i praw nim rządzących. Adresatami działań tego Systemu są przede wszystkim uczniowie, ale także rodzice uczniów i nauczyciele.

Zakres świadczonego doradztwa w ramach pracy z nauczycielami obejmuje:

- Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnętrznskolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły;
- Określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego na każdy rok nauki;
- Określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole;
- Realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika;
- Identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy;
- Określenie zasad współpracy i podziału zadań z innymi pracownikami placówki szkolnej.

Zakres świadczonego doradztwa w ramach pracy z rodzicami uczniów Technikum nr 20 obejmuje:

- Prezentację założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach;
- Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy po ukończeniu szkoły;
- Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły;
- Gromadzenie, systematyczna aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno – zawodowej;
- Indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy wykazują problemy: zdrowotne, emocjonalne;
- Decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp. lub udzielanie informacji o możliwościach wsparcia w tym zakresie przez inne instytucje.

Zakres świadczonego doradztwa w ramach pracy z uczniami Technikum nr 20 obejmuje:

- Autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych;
- Analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na rynku pracy;
- Określenie zgodności predyspozycji uczniów z realizowanym kierunkiem kształcenia;
- Konfrontowanie samooceny ucznia z wymaganiami szkół i zawodów;
- Poruszanie się po rynku pracy i pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego;
- Pomoc w wyborze i nabywaniu kwalifikacji zawodowych;
- Pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno – zawodowego;
- Wskazywanie możliwości kształcenia w systemie pozaświatowym;
- Przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy;
- Podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków, bezrobocie;

- Indywidualną pracę z uczniami przejawiającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu, samooceną, planowaniem i realizacją planów edukacyjno – zawodowych, itp.

Spełnienie założeń WSDZ wymaga tak pracy doradcy zawodowego, jak i współpracy wewnątrzszkolnej i aktywnego włączenia się w realizację tego celu innych osób pracujących w szkole oraz specjalistycznych instytucji spoza szkoły.

Szczególną rolę w kształtowaniu i realizowaniu WSDZ odegrać powinni wspólnie:

- doradca zawodowy;
- pedagog szkolny;
- nauczyciel podstaw przedsiębiorczości;
- nauczyciel wiedzy o społeczeństwie;
- nauczyciel informatyki;
- nauczyciel – bibliotekarz;
- Rada Pedagogiczna: dyrekcja, wychowawcy oraz wszyscy nauczyciele.

WSDZ zakłada pracę nauczycieli, wychowawców, pracowników biblioteki szkolnej, pedagoga w roli doradcy zawodowego. Treści z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa kariery mają być realizowane w ramach wszystkich lekcji w oparciu o współpracę z pedagogiem szkolnym.

WSDZ nakreśla zasady współpracy wszystkich podmiotów szkoły w realizacji formy doradczej zwanej „rynkem pracy” poprzez udział i współorganizację wycieczek do instytucji rynku pracy, na targi pracy, współorganizując dni przedsiębiorczości, spotkania z przedstawicielami zawodów, przedstawicielami uczelni itp.

Dla efektywnej realizacji WSDZ niezbędna jest również współpraca z zewnętrznymi instytucjami i osobami mogącymi wesprzeć szkolny system doradztwa - takimi, jak:

- Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne (PPP),
- Ochotnicze Hufce Pracy (OHP) i Mobilne Centra Informacji,
- Biura Karier,
- Regionalne Centrum Doradztwa Zawodowego,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- Agencje Zatrudnienia
- Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KOWEZiU)
- Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli, Ośrodki Doradztwa Metodycznego,
- Zakłady Doskonalenia Zawodowego (ZDZ)
- Stowarzyszenia Branżowe,
- Cechy i Izby Rzemieślnicze,
- Prywatne firmy i instytucje szkoleniowe,
- Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości,
- Przedstawiciele firm i przedsiębiorcy.

Cele

Cele wyrażone są w zadaniach realizowanych w zależności od stopnia rozwoju uczniów w całym cyklu kształcenia, podzielonym na trzy etapy:

I etap - *Jaki jestem* - realizowany w pierwszym okresie nauki w szkole umożliwia uczniom zapoznanie się z wybranym profilem, klasyfikacją zawodów odpowiadającą tym profilom oraz drogą uzyskiwania kwalifikacji zawodowych.

Celem jest stworzenie uczniom warunków do lepszego poznania siebie i odpowiedzi m.in. na pytania:

- Co najbardziej lubię robić?
- Co mnie naprawdę pasjonuje?
- W jakich sytuacjach mam najwięcej energii?

- W jakich dziedzinach życia czuję się najlepiej?
- Jakie miejsce zajmuję w grupie?
- Jakie są moje mocne i słabe strony?
- Jak radzić sobie ze stresem?

II etap - Kim będę - obejmuje okres nauki odpowiadający połowie cyklu kształcenia, w którym uczeń poznaje swoje możliwości, określa słabe i mocne strony, predyspozycje, preferencje zawodowe i w oparciu o tę wiedzę dokonuje świadomego wyboru co do dalszej nauki.

Celem jest uzyskanie przez uczniów odpowiedzi na pytania:

- W jakich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego widzę siebie w przyszłości?
- Jaki zawód uważam za najbardziej interesujący?
- Co według mnie znaczy interesująca praca? Jakie warunki musi spełniać taka praca?
- Jakie są popularne, mało znane zawody?
- Jakie jest zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy?

III etap - Co zrobię - obejmuje końcowy okres nauki w szkole i polega na uszczegółowieniu i sprecyzowaniu ścieżki kształcenia, w celu uzyskania kwalifikacji zawodowych. Uczeń dokonuje podsumowania wiedzy i umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

Uczniowie powinni znaleźć odpowiedzi m.in. na pytania:

- Czy będę kontynuować naukę po ukończeniu szkoły?
- Jaką wybrać szkołę?
- A może założę własną firmę?
- Może potrzebuję specjalistycznej wiedzy?
- Czy nie warto ujrzeć siebie za rok na jakimś kursie?
- Gdzie mogę uzyskać pomoc?
- Jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej?

Zadania nauczycieli, wychowawców i specjalistów włączonych do WSDZ stanowią:

Działania informacyjne:

- Zapoznanie uczniów i rodziców z dziedzinami gospodarki mającymi związek z profilami kształcenia oraz wykazem zawodów wynikających z klasyfikacji szkolnictwa zawodowego.
- Poszukiwanie w internecie i zbiorach informacji w urzędach pracy wszelkich danych o wybranych przez uczniów zawodach (czynnościach, warunkach pracy, wymaganym wykształceniu i predyspozycjach psychofizycznych), a także rynkach pracy dotyczących tych zawodów.
- Współpraca z urzędem pracy i innymi ośrodkami aktywizacji zawodowej w zakresie uzyskiwania informacji o prognozach rozwoju regionu, potrzebach rynku pracy, programach dla absolwentów, udziału w warsztatach dla młodzieży szkolnej.

Pomoc w wytyczaniu ścieżek kształcenia planowania kariery zawodowej:

- Pomoc w dokonaniu samooceny i określeniu predyspozycji psychofizycznych uczniów do wybranych zawodów, przeprowadzonych przez wychowawców i pedagoga szkolnego przy pomocy ankiety będącej załącznikiem lub testów psychologicznych.

- Wykorzystanie informatorów dla kandydatów na wyższe uczelnie, oraz informatorów o szkołach policealnych, a także Internetu jako źródeł informacji o możliwościach dalszego kształcenia w celu uzyskania kwalifikacji zawodowych (warunki rekrutacji, odpłatność, możliwości uzyskania pomocy stypendialnej, zakwaterowania, warunki nauki i wyposażenie szkoły).

Problematyka doradztwa zawodowego w szkolnym programie wychowawczym Technikum nr 20:

- Kształtowanie postawy aktywnej, przedsiębiorczej, otwartej na zmieniające się potrzeby rynku pracy. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności, uczciwości, rzetelności podczas wykonywania zadań.
- Wykorzystanie praktyk zawodowych, wycieczek przedmiotowych do zakładów pracy i innych kontaktów z pracodawcami w celu zapoznania uczniów ze środowiskiem pracy, istotą pewnych, wybranych zawodów i funkcji w zakładzie pracy.
- Wykorzystanie na lekcjach wychowawczych materiałów z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego z różnorodnych źródeł dotyczących skutecznych metod poszukiwania pracy.

- sztuka prezentacji,
- scenaria rozmowy telefonicznej,
- redagowanie pism, listów motywacyjnych, listów przewodnich, CV,
- zachowania i postawy podczas ubiegania się o pracę i w czasie rozmowy kwalifikacyjnej.

- Wykorzystanie przez uczniów na lekcjach nowoczesnych technologii informacyjnych jako źródeł informacji o zawodach i możliwościach uzyskania kwalifikacji zawodowych. Wyznaczenie tematów związanych z niezbędnymi na rynku pracy umiejętnościami do pomiaru dydaktycznego w celu dokonywania ewaluacji procesu nauczania.
- Włączenie problematyki realizacji doradztwa i orientacji do planu pracy zespołu ogólnokształcących.

Praca z uczniami

Klasa I:

- Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.
- Przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole.
- Określenie zgodności posiadanych przez uczniów predyspozycji z realizowanym kierunkiem kształcenia.

Klasa II:

- Praca indywidualna z uczniami: reorientacja zawodowa w przypadkach niewłaściwych wyborów, pomoc w przezwyciężaniu problemów szkolnych, wskazywanie możliwości uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w systemie pozaoświatowym.

Klasa III:

- Rozwijanie świadomości mobilności zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).
- Cechy dobrego pracownika.

Klasa IV:

- Kształtowanie umiejętności świadomego wyboru i poszukiwania pracy.
- Kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki w szkołach wyższych, szkołach policealnych i w systemie kształcenia ustawicznego.

Praca z rodzicami

Klasa I:

- Prezentacja założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców – wsparcie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.

Klasa II:

- Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

Klasa III:

- Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej.

Klasy I – IV:

- Indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.
  - Współpraca z poradnią psychologiczno - pedagogiczną.
- Gromadzenie i systematyczna aktualizacja informacji edukacyjnej i zawodowej w Szkolnym Punkcie Informacji Zawodowej na terenie biblioteki szkolnej.

1. Uzasadnienie potrzeby utworzenia systemu doradztwa zawodowego

- 1.1. Potrzeba profesjonalnej pomocy, usytuowanej blisko ucznia, zwiększającej trafność podejmowanych decyzji edukacyjnych i zawodowych, minimalizującej koszty psychiczne wynikające z niewłaściwych wyborów i koszty materialne związane z dojazdem do placówek specjalistycznych.
- 1.2. Zagwarantowanie systematycznego oddziaływania na uczniów w ramach planowych działań realizowanych metodami aktywnymi (warsztaty, zajęcia aktywizujące).
- 1.3. Udzielanie uczniom pomocy w wyborze i selekcji informacji dotyczących edukacji i rynku pracy, zgodnie z planowanym przez nich kierunkiem rozwoju zawodowego.
- 1.4. Obniżenie społecznych kosztów kształcenia dzięki poprawieniu trafności wyborów na kolejnych etapach edukacji.
- 1.5. Dostosowanie rozwiązań polskich do standardów krajów UE, w związku z członkostwem Polski od 2004 roku.

2. Cele działania szkolnego systemu doradztwa zawodowego

- 2.1. Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej.
- 2.2. Przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak:
  - bezrobocie,
  - problemy zdrowotne,
  - adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej.
- 2.3. Przygotowanie ucznia do roli pracownika.
- 2.4. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- 2.5. Pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach lekcji przedmiotowych.
- 2.6. Wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia.
- 2.7. Powołanie szkolnego doradcy zawodowego

3. Zadania szkolnego koordynatora doradztwa zawodowego

- 3.1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.
4. Zadania
- 3.2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu i kierunku kształcenia.
  - 3.3. Wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym na temat:
    - rynku pracy,
    - trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
    - możliwości wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach świata pracy,
    - instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym,
    - alternatywnych możliwości kształcenia dla młodzieży z problemami emocjonalnymi i niedostosowaniem społecznym,
    - programów edukacyjnych Unii Europejskiej,
    - porównywalności dyplomów i certyfikatów zawodowych.
  - 3.4. Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.
  - 3.5. Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.
  - 3.6. Kierowanie, w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy, lekarzy itp.
  - 3.7. Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej szkoły.
  - 3.8. Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami itp.
  - 3.9. Współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie:
    - tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, zgodnie ze statutem szkoły,
    - realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej, zawartych w programie wychowawczym szkoły.
  - 3.10. Systematyczne podnoszenie własnych kwalifikacji.
  - 3.11. Wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (Internet, CD, wideo itp.) oraz udostępnianie ich osobom zainteresowanym.

3.12. Współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa: kuratoria oświaty, centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, wojewódzkie komendy OHP, zakłady doskonalenia zawodowego, izby rzemieślnicze i małej przedsiębiorczości, organizacje zrzeszające pracodawców itp.